

Paweł Levchuk

9

PROGRAM NAUCZANIA JĘZYKA UKRAIŃSKIEGO

JAKO DRUGIEGO
JĘZYKA OBCEGO
W SZKOLE PODSTAWOWEJ

Program nauczania
języka ukraińskiego
jako drugiego języka obcego
w szkole podstawowej

Nowe w Glottodydaktyce

Studia lingwistyczne
i pedagogiczne

nr 9

Redaktor naukowy serii:

Przemysław E. Gębał

Rada naukowa serii:

prof. dr hab. Jerzy Nikitorowicz

dr hab. Krystyna Błęszyńska, prof. SGGW

dr hab. Beata Pituła, prof. PŚ

Paweł Levchuk

Program nauczania
języka ukraińskiego
jako drugiego języka obcego
w szkole podstawowej

WYDAWNICTWO
KSIĘGARNIA
AKADEMICKA

Kraków 2025

Paweł Levchuk

Instytut Sławistyki Polskiej Akademii Nauk

 <https://orcid.org/0000-0001-7865-6833>

 p.levchuk@ispan.edu.pl

© Copyright by Paweł Levchuk & Księgarnia Akademicka, 2025

Recenzent

prof. Yaroslav Polishchuk

Opracowanie redakcyjne

Katarzyna Nowakowska

ISBN 978-83-8368-313-3 (druk)

ISBN 978-83-8368-314-0 (PDF)

<https://doi.org/10.12797/9788383683140>

Na okładce wykorzystano fragment lekcji języka ukraińskiego przeprowadzonej przez Julię Vrublevską w krakowskiej szkole.

Publikacja dofinansowana przez Artura Bagliuka, dyrektora przedstawicielstwa Polsko-Ukraińskiej Izby Gospodarczej w Krakowie.

WYDAWNICTWO KSIĘGARNIA AKADEMICKA

ul. św. Anny 6, 31-008 Kraków

tel.: 12 421-13-87; 12 431-27-43

e-mail: publishing@akademicka.pl

<https://akademicka.pl>

Dla śp. Profesora Władysława Miodunki – mojego Mentora –
który wierzył, że każdy język niesie w sobie godność narodu,
a język ukraiński zasługuje na pełne uznanie.
Z głębokim szacunkiem i wdzięcznością dedykuję Mu tę pracę.

Spis treści

1. Informacje wstępne	9
1.1. Metryczka programu	9
1.2. Adresaci programu	10
1.3. Kto może być nauczycielem języka ukraińskiego?	11
2. Wyróżniki programu	13
3. Cele kształcenia – podstawa programowa	15
3.1. Cele kształcenia – wymagania ogólne	20
3.2. Treści nauczania – wymagania szczegółowe	20
4. Wymagania organizacyjne i kadrowe	23
5. Warunki i sposoby realizacji	24
6. Modyfikacja programu	26
7. Procedury osiągnięcia celów (szczegółowe)	28
8. Rozpisanie efektów kształcenia dla klas VII i VIII	31
8.1. Klasa VII (pierwszy rok nauki języka ukraińskiego jako drugiego języka obcego)	31
8.2. Klasa VIII (drugi rok nauki)	32
8.3. Działania językowe ucznia	33
9. Katalog tematyczny	35
10. Katalog gramatyczny	38
11. Rozkład materiału	43
12. Ewaluacja nauczania	47
Autoewaluacja	52
13. Ocenianie. Ocena końcowa	56
14. Aneks	58
15. Podręczniki	68
16. Platformy e-learningowe	70

17. Akty prawne	71
18. Bibliografia	72
19. Streszczenie	74
20. Summary	75

1. Informacje wstępne

1.1. Metryczka programu

We wrześniu 2024 roku Ukraina w reprezentacji Narodowej Komisji ds. Standardów Języka Państwowego została członkiem ALTE (Association of Language Testers in Europe), co umożliwiło nauczanie i testowanie znajomości języka ukraińskiego według standardów europejskich. Język ukraiński jest obecny w polskiej przestrzeni publicznej już od dłuższego czasu (por. Levchuk 2021), natomiast od końca lutego 2022 roku można zaobserwować wzrost zainteresowania nauką języka ukraińskiego jako obcego (por. Levchuk 2023), który jest interpretowany jako swoista odpowiedź na pełnoskalową agresję rosyjską na Ukrainę. Niniejszy program jest przeznaczony do nauki języka ukraińskiego jako drugiego języka obcego w szkole podstawowej (w klasach VII-VIII) i odpowiada Rozporządzeniu Ministra Edukacji z 20 maja 2024 roku w sprawie ramowych planów nauczania dla publicznych szkół, załącznik nr 1 (Dz.U. 2024 r. poz. 781). Program uwzględnia także wytyczne Rady Europy zawarte w *Europejskim systemie opisu kształcenia językowego. Uczenie się, nauczanie, ocenianie* (ESOKJ) na poziomie A1, w którym rozpisano poziomy biegłości językowej, oraz w dokumencie *Common European Framework of Reference for Languages (Companion Volume)*. Ponadto uwzględnia poziomy nauczania zawarte w dokumentach Narodowej Komisji ds. Standardów Języka Państwowego (Стандарт 2024). Program zawiera elementy wymagane dla tego typu dokumentów (por. Gębał, Miodunka 2020: 362-363) oraz zawiera aneks i wykaz proponowanych podręczników (por. Janowska 2010: 23).

1.2. Adresaci programu

Program skierowany jest do nauczycieli języka ukraińskiego pracujących w szkołach podstawowych, posiadających kwalifikacje zgodne z odpowiednim rozporządzeniem Ministerstwa Edukacji i Nauki (MEiN). Jego celem jest zapoznanie nauczycieli z materiałem przeznaczonym do nauczania języka ukraińskiego na II etapie edukacyjnym dla uczniów rozpoczynających naukę. Program pokazuje również, w jaki sposób osiągać ogólne i szczegółowe cele edukacyjne.

Ponadto oferuje wsparcie w opracowywaniu metod organizacji procesu nauczania, dostosowanych do specyfiki danej klasy, a także indywidualnych potrzeb i możliwości uczniów. Nauczyciele znajdą w nim również praktyczne wskazówki dotyczące stosowania różnych metod i technik dydaktycznych, wykorzystywania rozmaitych form pracy, monitorowania postępów uczniów, diagnozowania ich osiągnięć oraz rozwijania ich samodzielności i motywacji do nauki na każdym etapie edukacji.

Program jest także skierowany do uczniów oraz ich rodziców. Zawiera opis ogólnych i szczegółowych celów nauczania języka ukraińskiego, a także przedstawia zakres treści programowych i standardy osiągnięć, co powinno znacząco wesprzeć skuteczną naukę języka.

Program stwarza również nauczycielom języka ukraińskiego możliwość rozwoju zawodowego poprzez doskonalenie kompetencji językowych oraz pogłębianie wiedzy z zakresu lingwistyki, realizoznawstwa i kultury.

Podziękowania

Składam serdeczne podziękowania Zastępczyni Szefa Kancelarii Prezydenta Ukrainy **pani Irynie Vereshchuk** za wsparcie inicjatywy publikacji programu oraz idei wprowadzenia nauki języka ukraińskiego

jako obcego w polskich szkołach. Bez zaangażowania Pani Premier ten pomysł mógł się spotkać z niepowodzeniem.

Dziękuję również III Sekretarzowi Ambasady Ukrainy w Polsce **panu Vasylovi Melnychukowi**, który czuwał nad formalną oraz promocyjną stroną tego przedsięwzięcia.

Wydanie i druk niniejszej publikacji zostały sfinansowane dzięki osobistemu wsparciu **pana Artura Bagliuka**, dyrektora przedstawicielstwa Polsko-Ukraińskiej Izby Gospodarczej w Krakowie, jako wkład w rozwój edukacji i integracji polsko-ukraińskiej, za co składam serdeczne podziękowania.

Dziękuję recenzentowi – prof. Yaroslavowi Polishchukowi z Uniwersytetu Adama Mickiewicza w Poznaniu za uwagi i komentarze, które przyczyniły się do podniesienia jakości tej pracy. Dziękuję także za wsparcie prof. Przemysławowi Gębalowi z Uniwersytetu Gdańskiego – redaktorowi serii, w której ukazuje się publikacja. Dziękuję za czuwanie nad obecnością niezbędnych treści pani prof. Małgorzacie Pamule-Behrens z Uniwersytetu Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie.

Przygotowując program, zwracałem się z prośbą o konsultacje i dodatkowe rozmowy do glottodydaktyków języka ukraińskiego oraz języka polskiego. Dlatego proszę, aby moje serdeczne podziękowania zechciały przyjąć: dr Oksana Turkevych z Uniwersytetu w Ratyźbonie, dr Olesya Palinska z Uniwersytetu w Oldenburgu, dr Olha Shevchuk-Kliuzheva z Uniwersytetu Borysa Grinchenki w Kijowie, dr Anna Mikulska z Uniwersytetu Paryskiego (Sorbona) oraz mgr Monika Stąpor z Uniwersytetu Metropolitalnego w Oslo.

1.3. Kto może być nauczycielem języka ukraińskiego?

Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Edukacji i Nauki z 14 września 2023 roku w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli (Dz.U. 2023, poz. 2102) kwalifikacje do nauczania języka ukraińskiego w szkole podstawowej ma osoba, która:

- ukończyła studia magisterskie na kierunku filologia ukraińska lub lingwistyka stosowana w zakresie języka ukraińskiego oraz ma przygotowanie pedagogiczne lub
- ukończyła studia pierwszego stopnia na kierunku filologia ukraińska lub lingwistyka stosowana w zakresie języka ukraińskiego oraz ma przygotowanie pedagogiczne, lub
- ukończyła nauczycielskie kolegium języków obcych w zakresie języka ukraińskiego, lub
- ukończyła studia wyższe na dowolnym kierunku (specjalności), legitymuje się świadectwem złożenia państwowego nauczycielskiego egzaminu z języka ukraińskiego stopnia II, lub
- ukończyła studia wyższe na dowolnym kierunku (specjalności), legitymuje się świadectwem znajomości języka ukraińskiego w stopniu zaawansowanym lub biegłym oraz posiada przygotowanie pedagogiczne, lub
- ukończyła studia wyższe na dowolnym kierunku (specjalności) w Ukrainie (w kraju, w którym ten język jest językiem urzędowym) oraz ma przygotowanie pedagogiczne.

2. Wyróżniki programu

- Program został opracowany zgodnie z wymaganiami polskiej podstawy programowej dla drugiego języka obcego oraz z poziomem A1 według ESOKJ.
- Uwzględnia kontekst migracyjny i międzykulturowy – język ukraiński jako nośnik godności, tożsamości i integracji.
- Łączy podejście komunikacyjne z nauczaniem kultury, realiów oraz strategii uczenia się.
- Oparty jest na różnorodnych metodach pracy (drama językowa, praca projektowa, portfolio, media autentyczne).
- Jest elastyczny i otwarty na potrzeby klas zróżnicowanych pod względem językowym i kulturowym.
- Zawiera kompletne zestawienie tematów, struktur gramatycznych i leksykalnych, a także matryce oceniania i propozycje podręczników.

Zachęcanie nauczycieli języków obcych do przechodzenia z podejścia komunikacyjnego do podejścia ukierunkowanego na działanie stanowi fundament współczesnej dydaktyki języków obcych. W tym modelu nauczania kluczową rolę odgrywa uczeń – uczestnik działań językowych podejmowanych w określonym kontekście społecznym (Gębał 2019: 138). Język traktowany jest przede wszystkim jako narzędzie umożliwiające realizację konkretnych celów – służy do działania, a nie tylko do opisywania rzeczywistości (Miodunka 2013: 80). W centrum tego podejścia znajduje się aktywne uczestnictwo ucznia w życiu społecznym (Janowska, Plak 2021: 44).

Rozwijanie kompetencji językowych odbywa się poprzez praktyczne działanie i kontakt z językiem jako środkiem do osiągnięcia celów

komunikacyjnych. Zadania mają więc charakter funkcjonalny – są osadzone w rzeczywistości i ukierunkowane na efektywną komunikację (Gębał 2019: 141). Uczenie się staje się tu procesem społecznym, który wymaga współpracy, wspólnego tworzenia znaczeń i działania w grupie (Gębał 2019: 143), co jest zgodne zarówno z ideą projektów edukacyjnych prof. Władysława T. Miodunki, jak i konstruktywizmem prof. Iwony Janowskiej.

Istotną cechą działania językowego jest jego refleksyjność i strategiczność – uczeń nie tylko komunikuje się, lecz także planuje, obserwuje i ocenia własne działania językowe, co wpływa na rozwój autonomii i świadomości językowej (Gębał 2019: 140; Janowska, Plak 2021: 39). Jednostka dydaktyczna oparta jest na zadaniach – od prostych mikro-zadań po złożone projekty – które są osadzone w kontekście społecznym i mają wartość praktyczną (Gębał 2019: 144).

Taki model nauczania silnie wpisuje się w kontekst europejski, w którym język postrzegany jest jako środek uczestnictwa w społeczeństwie wielojęzycznym i wielokulturowym. Zadania dydaktyczne powinny więc nie tylko być realistyczne, lecz także odzwierciedlać różnorodność językową i kulturową (Gębał 2019: 177).

3. Cele kształcenia – podstawa programowa

Podstawa programowa – wersja II.2. Język obcy nowożytny nauczany jako drugi (II etap edukacyjny, klasy VII i VIII).

Cele kształcenia – wymagania ogólne

- I. Znajomość środków językowych. Uczeń posługuje się bardzo podstawowym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych oraz fonetycznych), umożliwiającą realizację pozostałych wymagań ogólnych w zakresie tematów wskazanych w wymaganiach szczegółowych.
- II. Rozumienie wypowiedzi. Uczeń rozumie bardzo proste wypowiedzi ustne artykułowane wyraźnie, w standardowej odmianie języka, a także bardzo proste wypowiedzi pisemne w zakresie opisanym w wymaganiach szczegółowych.
- III. Tworzenie wypowiedzi. Uczeń samodzielnie formułuje bardzo krótkie, proste, spójne i logiczne wypowiedzi ustne oraz pisemne w zakresie opisanym w wymaganiach szczegółowych.
- IV. Reagowanie na wypowiedzi. Uczeń aktywnie uczestniczy w rozmowie i w typowych sytuacjach reaguje w sposób zrozumiały, adekwatny do sytuacji komunikacyjnej; ustnie lub pisemnie w formie bardzo prostego tekstu w zakresie opisanym w wymaganiach szczegółowych.
- V. Przetwarzanie wypowiedzi. Uczeń zmienia formę przekazu ustnego lub pisemnego w zakresie opisanym w wymaganiach szczegółowych.

Treści nauczania – wymagania szczegółowe

- I. Uczeń posługuje się bardzo podstawowym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych oraz fonetycznych) umożliwiającym realizację pozostałych wymagań ogólnych w zakresie następujących tematów:
 1. człowiek (np. dane personalne, wygląd zewnętrzny, cechy charakteru, rzeczy osobiste, uczucia i emocje, umiejętności i zainteresowania);
 2. miejsce zamieszkania (np. dom i jego okolica, pomieszczenia i wyposażenie domu, prace domowe);
 3. edukacja (np. szkoła i jej pomieszczenia, przedmioty nauczania, uczenie się, przybory szkolne, życie szkoły);
 4. praca (np. popularne zawody, miejsca pracy);
 5. życie prywatne (np. rodzina, znajomi i przyjaciele, czynności życia codziennego, określanie czasu, formy spędzania czasu wolnego, urodziny, święta);
 6. żywienie (np. artykuły spożywcze, posiłki, lokale gastronomiczne);
 7. zakupy i usługi (np. rodzaje sklepów, towary i ich cechy, sprzedawanie i kupowanie, środki płatnicze, korzystanie z usług);
 8. podróżowanie i turystyka (np. środki transportu i korzystanie z nich, orientacja w terenie, hotel, wycieczki);
 9. kultura (np. uczestnictwo w wydarzeniach kulturalnych, tradycje i zwyczaje);
 10. sport (np. dyscypliny sportu, sprzęt sportowy, obiekty sportowe, uprawianie sportu);
 11. zdrowie (np. samopoczucie, choroby, ich objawy i leczenie);
 12. świat przyrody (np. pogoda, pory roku, rośliny i zwierzęta, krajobraz).
- II. Uczeń rozumie bardzo proste wyraźnie artykułowane wypowiedzi ustne w standardowej odmianie języka (np. rozmowy, wiadomości, komunikaty, ogłoszenia):
 1. reaguje na polecenia;
 2. określa główną myśl wypowiedzi;

3. określa intencje nadawcy/autora wypowiedzi;
 4. określa kontekst wypowiedzi (np. czas, miejsce, uczestników);
 5. znajduje w wypowiedzi określone informacje;
 6. rozróżnia formalny i nieformalny styl wypowiedzi.
- III. Uczeń rozumie bardzo proste wypowiedzi pisemne (np. listy, e-maile, SMS-y, kartki pocztowe, napisy, ulotki, jadłospisy, ogłoszenia, rozkłady jazdy, historyjki obrazkowe z tekstem, teksty naracyjne, wpisy na forach i blogach):
1. określa główną myśl tekstu;
 2. określa intencje nadawcy/autora tekstu;
 3. określa kontekst wypowiedzi (np. nadawcę, odbiorcę);
 4. znajduje w tekście określone informacje;
 5. rozróżnia formalny i nieformalny styl tekstu.
- IV. Uczeń tworzy bardzo krótkie, proste, spójne i logiczne wypowiedzi ustne:
1. opisuje ludzi, przedmioty, miejsca i zjawiska;
 2. opowiada o czynnościach i wydarzeniach z przeszłości i teraźniejszości;
 3. przedstawia intencje i plany na przyszłość;
 4. przedstawia upodobania;
 5. wyraża swoje opinie;
 6. wyraża uczucia i emocje;
 7. adekwatnie do sytuacji stosuje formalny lub nieformalny styl wypowiedzi.
- V. Uczeń tworzy bardzo krótkie, proste, spójne i logiczne wypowiedzi pisemne (np. notatkę, ogłoszenie, zaproszenie, życzenia, wiadomość, SMS, pocztówkę, e-mail, historyjkę, wpis na blogu):
1. opisuje ludzi, przedmioty, miejsca i zjawiska;
 2. opowiada o czynnościach i wydarzeniach z przeszłości i teraźniejszości;
 3. przedstawia intencje i plany na przyszłość;
 4. przedstawia upodobania;
 5. wyraża swoje opinie;
 6. wyraża uczucia i emocje;

7. adekwatnie do sytuacji stosuje formalny lub nieformalny styl wypowiedzi.

VI. Uczeń reaguje ustnie w typowych sytuacjach:

1. przedstawia siebie i inne osoby;
2. nawiązuje kontakty towarzyskie; rozpoczyna, prowadzi i kończy rozmowę; podtrzymuje dialog w przypadku trudności w jego przebiegu (np. prosi o wyjaśnienie, powtórzenie, sprecyzowanie; upewnia się, że rozmówca zrozumiał jego wypowiedź);
3. uzyskuje i przekazuje informacje i wyjaśnienia;
4. wyraża swoje opinie, pyta o zdanie innych, zgadza się lub nie z przedstawionymi poglądami;
5. wyraża swoje upodobania, intencje i pragnienia; pyta o upodobania, intencje i pragnienia innych osób;
6. składa życzenia, odpowiada na życzenia;
7. zaprasza i odpowiada na zaproszenie;
8. składa propozycje, akceptuje je lub odmawia ich przyjęcia;
9. prosi o zgodę, a także potrafi jej udzielić lub odmówić;
10. nakazuje, zakazuje;
11. wyraża prośbę oraz zgodę lub odmowę spełnienia prośby;
12. wyraża uczucia i emocje (np. radość, smutek);
13. stosuje zwroty i formy grzecznościowe.

VII. Uczeń tworzy bardzo proste wypowiedzi pisemne (np. wiadomość, SMS, e-mail, wpis na czacie/forum):

1. przedstawia siebie i inne osoby;
2. nawiązuje kontakty towarzyskie; rozpoczyna, prowadzi i kończy rozmowę (np. podczas rozmowy na czacie);
3. uzyskuje i przekazuje informacje i wyjaśnienia (np. wypełnia formularz/ankietę);
4. wyraża swoje opinie, pyta o zdanie, zgadza się lub nie z przedstawionymi poglądami;
5. wyraża swoje upodobania, intencje i pragnienia, pyta o upodobania, intencje i pragnienia innych osób;
6. składa życzenia, odpowiada na życzenia;
7. zaprasza i odpowiada na zaproszenie;

8. składa propozycje, akceptuje je lub odmawia ich przyjęcia;
 9. prosi o zgodę, a także potrafi jej udzielić lub odmówić;
 10. nakazuje, zakazuje;
 11. formułuje prośbę oraz wyraża zgodę lub odmowę jej spełnienia;
 12. wyraża uczucia i emocje (np. radość, smutek);
 13. stosuje zwroty i formy grzecznościowe.
- VIII. Uczeń przetwarza ustnie lub pisemnie bardzo prosty tekst:
1. przekazuje w języku obcym nowożytnym podstawowe informacje zawarte w materiałach wizualnych (np. mapach, symbolach, piktogramach) lub audiowizualnych (np. filmach, reklamach);
 2. przekazuje w języku obcym nowożytnym lub polskim informacje sformułowane w tym języku obcym;
 3. przekazuje w języku obcym nowożytnym informacje sformułowane w języku polskim.
- IX. Uczeń ma:
1. podstawową wiedzę o krajach, społeczeństwach i kulturach społeczności, które posługują się danym językiem obcym nowożytnym, oraz o kraju ojczystym, z uwzględnieniem kontekstu lokalnego, europejskiego i globalnego;
 2. świadomość związku między kulturą własną i obcą oraz wrażliwość międzykulturową.
- X. Uczeń dokonuje samooceny i wykorzystuje różne techniki samodzielnej nauki języka (np. korzysta ze słownika, poprawia błędy, prowadzi notatki, stosuje mnemotechniki, korzysta z tekstów kultury w języku obcym nowożytnym).
- XI. Uczeń współdziała w grupie (np. w lekcyjnych i pozalekcyjnych językowych pracach projektowych).
- XII. Uczeń korzysta ze źródeł informacji w języku obcym nowożytnym (np. z encyklopedii, mediów), również z technologii informacyjno-komunikacyjnej.
- XIII. Uczeń stosuje strategie komunikacyjne (np. domyśla się znaczenia wyrazów z kontekstu, identyfikuje słowa kluczowe lub

internacjonalizmy) i strategie kompensacyjne, w przypadku gdy nie zna lub nie pamięta wyrazu (np. upraszcza formy wypowiedzi, wykorzystuje środki niewerbalne).

XIV. Uczeń ma świadomość językową (np. dostrzega podobieństwa i różnice między językami).

3.1. Cele kształcenia – wymagania ogólne

Uczeń:

1. **Komunikuje się w języku ukraińskim** w zakresie podstawowych sytuacji życia codziennego, rozumie krótkie, proste wypowiedzi ustne i pisemne, reaguje na nie i tworzy krótkie, proste wypowiedzi.
2. **Rozwija świadomość językową i kulturową**, poznaje elementy kultury ukraińskiej, w tym tradycje, zwyczaje oraz realia życia codziennego, i porównuje je z kulturą własną.
3. **Doskonali umiejętność samodzielnej nauki języka**, stosuje strategie uczenia się i korzysta z różnych źródeł informacji, również z wykorzystaniem technologii informacyjno-komunikacyjnej.
4. **Wykazuje postawę otwartości, tolerancji i ciekawości wobec innych kultur i języków**, w szczególności wobec ukraińskiej przestrzeni kulturowej i językowej.

3.2. Treści nauczania – wymagania szczegółowe

Uczeń kończący klasę VIII

1. Słuchanie

Uczeń:

- rozumie ogólny sens krótkich, prostych wypowiedzi ustnych (np. dialogi, komunikaty, ogłoszenia), w tym nagrań audio i wideo;

- na podstawie kontekstu sytuacyjnego i wizualnego rozumie sens wypowiedzi na znane mu tematy;
- reaguje niewerbalnie lub prostym komentarzem na usłyszane wypowiedzi (np. skinienie głową, potwierdzenie słowne, krótkie pytanie).

2. Czytanie

Uczeń:

- rozumie ogólny sens prostych tekstów pisanych (np. e-maili, zaproszeń, ogłoszeń, kart pocztowych);
- wyszukuje określone informacje w krótkim tekście;
- rozpoznaje i rozumie podstawowe struktury leksykalno-gramatyczne w prostych tekstach.

3. Mówienie

Uczeń:

- zadaje proste pytania i udziela krótkich odpowiedzi w sytuacjach życia codziennego;
- przedstawia siebie i innych, mówi o swoich zainteresowaniach, rodzinie, planach dnia itp.;
- bierze udział w prostych rozmowach w przewidywalnych sytuacjach komunikacyjnych (np. zakupy, pytanie o drogę, rezerwacja noclegu).

4. Pisanie

Uczeń:

- pisze krótkie, proste teksty użytkowe (np. e-mail, kartkę z pozdrowieniami, notatkę);
- uzupełnia luki w tekstach i formularzach;
- zapisuje informacje przekazane ustnie lub graficznie (np. z nagrania, dialogu, mapy, grafiki).

5. Mediacja językowa

Uczeń:

- potrafi przekazywać usłyszane lub przeczytane bardzo proste informacje (np. podać po polsku koledze informację z ogłoszenia w języku ukraińskim);
- tłumaczy proste słowa oraz wyrażenia z języka ukraińskiego na język polski i odwrotnie (np. polecenia, nazwy przedmiotów);
- wspiera komunikację między osobami nieznającymi nawzajem swoich języków (np. pomaga koledze zapytać nauczyciela o godzinę, drogę, prosi o pomoc);
- odgrywa rolę „językowego pośrednika” w sytuacjach codziennych (np. tłumaczy intencję zaproszenia, reguły gry, nazwę potrawy);
- używa dostępnych strategii komunikacyjnych w przypadku niepełnego zrozumienia wypowiedzi (np. prosi o powtórzenie, mówi „Nie rozumiem”).

4. Wymagania organizacyjne i kadrowe

- Nauczyciel posiada kwalifikacje do nauczania języka ukraińskiego zgodnie z rozporządzeniem MEiN.
- Zajęcia prowadzone są w wymiarze co najmniej 2 godzin lekcyjnych tygodniowo.
- Zalecana jest praca w grupach nieprzekraczających 15 uczniów na poziomie początkującym.
- Szkoła powinna zapewnić dostęp do pomocy wizualnych, nagrań audio, zasobów internetowych i materiałów multimedialnych.
- Integralną częścią programu powinna być możliwość organizowania wydarzeń kulturowych (np. dzień języka ukraińskiego, wspólne świętowanie tradycji).

5. Warunki i sposoby realizacji

- Nauczyciel zapewnia różnorodne formy aktywności językowej uczniów: słuchanie, mówienie, czytanie i pisanie.
- Wykorzystywane są autentyczne materiały oraz środki audiowizualne i multimedialne, dostosowane do wieku uczniów i poziomu A1.
- W nauczaniu uwzględnia się elementy kultury ukraińskiej oraz realiów życia codziennego.
- Nauczyciel wspiera uczniów w rozwijaniu samodzielności w uczeniu się i motywuje do systematycznej pracy.

Procedury osiągnięcia celów dydaktycznych (podstawowe)

1. **Wstępna diagnoza** – rozpoznanie poziomu uczniów (w tym osób posługujących się językiem ukraińskim w domu).
2. **Planowanie pracy dydaktycznej** – opartej na rozkładach materiału i dostosowanej do potrzeb danej klasy.
3. **Stosowanie zróżnicowanych metod nauczania:**
 - komunikacyjne sytuacje zadaniowe (ang. *task-based learning*);
 - gry językowe, piosenki, minidialogi;
 - integracja języka z treściami kulturowymi i emocjonalnymi.
4. **Praca z językowym portfolio** – rozwijanie autorefleksji uczniów.
5. **Ciągła ewaluacja** – stosowanie matryc oceniania, autoewaluacji, projektów oraz obserwacji postępów.
6. **Indywidualizacja** – wsparcie uczniów ze szczególnymi potrzebami edukacyjnymi i uczniów o zróżnicowanym poziomie znajomości języka.

7. **Zaangażowanie rodziców** – udział w wydarzeniach klasowych poprzez udostępnianie materiałów, zachęcanie do wspólnego uczenia się.
8. **Współpraca z instytucjami zewnętrznymi** – bibliotekami, organizacjami ukraińskimi, ambasadą, uczelniami.

6. Modyfikacja programu

Dla uczniów, którzy wynieśli znajomość języka ukraińskiego z domu i wykazują wyraźnie wyższy poziom biegłości niż A1, program nauczania języka ukraińskiego jako drugiego języka obcego (opracowany dla początkujących uczniów klas VII-VIII szkoły podstawowej) może nie być wystarczająco rozwijający. W takich przypadkach warto rozważyć dwie możliwości adaptacji.

Po pierwsze, można sięgnąć po program przygotowany z myślą o uczniach liceum ogólnokształcącego, zwłaszcza tych, którzy kontynuują naukę języka ukraińskiego na poziomie A2 lub wyższym. Program licealny obejmuje szerszy zakres tematyczny, bardziej złożone struktury gramatyczne oraz zadania rozwijające refleksję językową, mediację i kompetencje kulturowe – co może stanowić adekwatne wyzwanie dla uczniów dwujęzycznych/wielojęzycznych.

Po drugie, rekomenduje się wykorzystanie wybranych fragmentów podręczników i materiałów przeznaczonych dla dzieci ukraińskich uczących się języka ojczystego – zwłaszcza w zakresie literatury dziecięcej, pisania narracyjnego, rozwijania słownictwa, stylistycznie i tematycznie zróżnicowanego, czy też redagowania wypowiedzi w różnych rejestrach językowych. Materiały tego typu nie tylko odpowiadają na potrzeby językowe uczniów na poziomie zaawansowanym, lecz także wspierają ich rozwój tożsamościowy i kompetencje kulturowe.

Adaptacja może polegać na podziale klasy na grupy zróżnicowane poziomem lub organizacji zajęć równoległych w formie warsztatów tematycznych, projektów językowo-kulturowych czy też indywidualnej pracy uczniów nad portfolio. Ważne jest, aby już na początku roku szkolnego przeprowadzić diagnozę poziomu biegłości językowej i na tej podstawie dobrać odpowiedni zakres treści oraz metod pracy.

Szczególną uwagę należy zwrócić na rozwijanie sprawności pisania – mimo wysokiej ogólnej kompetencji językowej uczniowie dwujęzyczni/wielojęzyczni często nie mieli okazji systematycznie ćwiczyć pisania w języku ukraińskim w kontekście szkolnym. Z moich obserwacji wynika (por. Levchuk 2025), że ta umiejętność może ulec znacznym zmianom i wymaga świadomego wsparcia dydaktycznego, zwłaszcza w zakresie ortografii, spójności tekstu oraz różnic między językiem mówionym a pisanym.

7. Procedury osiągnięcia celów (szczegółowe)

◆ Stosowane metody pracy

W pracy z uczniami wykorzystywane będą metody wspierające aktywizację, naukę przez działanie oraz podejście kontekstowe. Dobór metod uwzględnia wiek uczniów i ich naturalną potrzebę ruchu, kontaktu społecznego oraz zróżnicowanych bodźców.

Zastosowane zostaną¹:

- metoda naturalna – eksponowanie uczniów na język w autentycznych sytuacjach;
- metoda reagowania całym ciałem (TPR) – wykonywanie poleceń ruchowych w języku ukraińskim;
- metoda audiolingwalna – powtarzanie struktur w formie ćwiczeń ustnych i rytmicznych;
- metoda sytuacyjna – nauka poprzez realistyczne konteksty (np. w sklepie, na dworcu);
- podejście narracyjne – opowiadanie i ilustrowanie prostych historyjek;
- podejście zadaniowe (działaniowe) – nauka przez realizację prostych zadań komunikacyjnych;
- gry i zabawy językowe – wspomagające motywację i zapamiętywanie (np. memory, bingo, kalambury).

¹ Materiały zostały dopasowane do poziomu i wieku uczniów na podstawie: A. Seretny i E. Lipińska (2005). *ABC metodyki nauczania języka polskiego jako obcego*. Kraków: TAIWPN Universitas; I. Janowska, E. Lipińska, A. Rabiej, A. Seretny, P. Turek red. (2011). *Programy nauczania języka polskiego jako obcego. Poziomy A1-C1*. Kraków: Księgarnia Akademicka.

- ◆ Techniki rozwijania sprawności receptywnych (rozumienie ze słuchu i czytania)

Uczniowie będą rozwijać rozumienie prostych tekstów ustnych i pisemnych poprzez:

- łączenie obrazków z fragmentami tekstu;
- układanie ilustracji zgodnie z kolejnością wydarzeń;
- uzupełnianie luk w zdaniach lub dialogach;
- wybieranie właściwej odpowiedzi (prawda/fałsz, testy wielokrotnego wyboru);
- odpowiadanie na pytania do krótkich tekstów i nagrań (np. „Jak ma na imię chłopiec?”, „Co kupiła dziewczynka?”).

- ◆ Techniki rozwijania sprawności produktywnych (mówienie i pisanie)

W zakresie samodzielnego mówienia i pisania uczniowie będą uczestniczyć w zadaniach takich jak:

- kierowana rozmowa lub minidyskusja na znane tematy (np. „Moje hobby”, „Mój dzień”);
- odpowiadanie na proste pytania otwarte;
- odgrywanie ról w typowych sytuacjach (np. rozmowa w sklepie, przedstawianie się);
- wspólne tworzenie prostych opowiadań (językowe domino) z wykorzystaniem obrazków i słownictwa z lekcji;
- zadawanie pytań w parach i odpowiadanie na nie (np. ankieta uczniowska „Lubisz sport?”).

- ◆ Techniki rozwijania gramatyki i słownictwa (podsystemów języka)

Aby wspierać przyswajanie podstawowych struktur gramatycznych i słownictwa, uczniowie będą pracować z użyciem następujących technik:

- dopasowywanie wyrazów o podobnym lub przeciwnym znaczeniu (synonimy, antonimy);
- uzupełnianie luk wyrazami z banku słów;
- porządkowanie zdań lub tekstów;

- przyporządkowywanie słów do kategorii (np. jedzenie, kolory, czynności);
- tworzenie prostych zdań z podanymi wyrazami;
- uzupełnianie zdań odpowiednią formą gramatyczną (np. czasownika, liczby, rodzaju);
- wybór poprawnej formy z dwóch–trzech możliwości (np. „я маю/маєш/має”).

8. Rozpisanie efektów kształcenia dla klas VII i VIII

8.1. Klasa VII (pierwszy rok nauki języka ukraińskiego jako drugiego języka obcego)

Uczeń:

- rozumie proste polecenia nauczyciela i reaguje na nie (np. „wstań”, „usiądź”, „otwórz zeszyt”);
- zna podstawowe zwroty grzecznościowe i potrafi ich używać;
- przedstawia siebie i innych (imię, wiek, narodowość, języki, które zna);
- prowadzi krótkie, bardzo proste dialogi na temat szkoły, rodziny, hobby, jedzenia;
- rozumie krótkie teksty użytkowe (np. kartka z kalendarza, notatka, SMS);
- pisze proste wypowiedzi pisemne (np. pozdrowienia, notatka o sobie, lista zakupów);
- zna i stosuje podstawowe słownictwo tematyczne (szkoła, dom, jedzenie, czas wolny, kolory, liczby);
- uczy się alfabetu ukraińskiego i prawidłowej wymowy.

8.2. Klasa VIII (drugi rok nauki)

Uczeń:

- swobodniej posługuje się alfabetem ukraińskim i potrafi poprawnie przeczytać oraz zapisać znane słowa i zdania;
- rozumie ogólny sens krótkich wypowiedzi ustnych i pisemnych związanych z codziennymi sytuacjami (np. rozmowa w sklepie, pytanie o drogę);
- uczestniczy w krótkich rozmowach tematycznych (np. planowanie weekendu, zakupy, zamawianie jedzenia);
- potrafi opowiedzieć o swoim dniu, zainteresowaniach, planach, świętach i zwyczajach rodzinnych;
- pisze proste e-maile, zaproszenia, notatki, odpowiada na wiadomości;
- zna i stosuje wybrane konstrukcje gramatyczne (np. zaimki osobowe, czasowniki w czasie teraźniejszym, przymiotniki, liczebniki);
- rozpoznaje i rozumie kontekst kulturowy (np. ukraińskie święta, potrawy, muzykę, symbole).

8.3. Działania językowe ucznia

Typ działania językowego	Umiejętności ucznia	Przykładowe zadania klasowe
Słuchanie (receptywne)	<ul style="list-style-type: none"> • Rozumie polecenia nauczyciela i reaguje na nie • Rozpoznaje w nagraniu znane słowa i zwroty • Odszukuje konkretną informację w dialogu lub komunikacie 	 Odsłuchaj nagranie i zaznacz obrazek Dopasuj usłyszane słowo do rysunku Odpowiedz niewerbalnie lub słowem („tak/ni”)
Czytanie (receptywne)	<ul style="list-style-type: none"> • Rozumie ogólny sens krótkiego tekstu (menu, zaproszenie) • Wyszukuje konkretne dane (np. godzina, miejsce) • Rozpoznaje słowa w podpisach, ogłoszeniach 	 Połącz obrazki z opisem Zaznacz prawidłową odpowiedź w quizie czytelnicy Znajdź w tekście datę, imię, miejsce
Mówienie (produktywne)	<ul style="list-style-type: none"> • Przedstawia siebie, rodzinę, szkołę • Opowiada o planie dnia, zainteresowaniach, pogodzie • Odpowiada na proste pytania 	 Odegraj dialog w sklepie Przedstaw się koleźce z klasy Gra „Koło pytań” (np. Що ти любиш?)
Pisanie (produktywne)	<ul style="list-style-type: none"> • Pisz krótkie wiadomości (SMS, pocztówka) • Wypełnia formularz (imię, wiek, adres) • Opisuje swój dzień, pokój, rodzinę 	 Napisz zaproszenie na urodziny Uzupełnij brakujące słowa Stwórz swoją kartkę pocztową
Interakcja ustna	<ul style="list-style-type: none"> • Zadaje proste pytania i udziela odpowiedzi • Uczestniczy w rozmowie na znane tematy (rodzina, zakupy) • Reaguje na prośby, propozycje, zaproszenia 	 Odegraj dialog w restauracji Gra w parach „Pytanie i odpowiedź” Scenka „Pytanie o drogę”

<p>Interakcja pisemna</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Piše krótkie wiadomości na czacie • Odpowiada na zaproszenia i życzenia • Komunikuje się w prostych formularzach 	<p> Napisz wiadomość do kolegi (Що ти робити?)</p> <p> Wypełnij kartę informacyjną</p> <p> Wyślij e-mail do nauczyciela</p>
<p>Mediacja językowa</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Tłumaczy proste słowa i zwroty • Przekazuje treści z ilustracji, ogłoszeń, nagrań • Pomaga innym zrozumieć prostą informację 	<p> Powiedz po polsku, co znaczy „дупит”</p> <p> Opisz ilustrację z bajki</p> <p> Pomóż koledze zrozumieć pytanie nauczyciela</p>
<p>Strategie komunikacyjne</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Prosi o powtórzenie, zadaje pytania pomocnicze • Używa gestów i mimiki, gdy brakuje słów • Upraszcza wypowiedzi 	<p> Gra „Co chcesz powiedzieć?” z brakującymi słowami</p> <p> Scenka „Nie rozumiem – zapytaj jeszcze raz”</p> <p> Wspólne zadanie z lukami w słownictwie</p>

9. Katalog tematyczny

1. Ja i moja rodzina
 - Przedstawianie siebie (imię, wiek, kraj)
 - Moja rodzina (członkowie rodziny, stopnie pokrewieństwa)
 - Wygląd i cechy charakteru
 - Codzienne sprawy rodzinne
2. Przyjaciele i szkoła
 - Moje życie szkolne (lekcje, plan zajęć)
 - Koledzy z klasy i przyjaciele
 - Nauczyciele i przedmioty szkolne
 - Moje przybory szkolne
3. Mój dom
 - Części domu (pokoje, meble)
 - Ulubione miejsce w domu
 - Mój dom i mój pokój
 - Adres i miejsce zamieszkania
4. Miasto i wieś
 - Miejsca w mieście (sklepy, park, kino)
 - Transport
 - Moja wieś / moje miasto
 - Orientacja w przestrzeni (kierunki, położenie)
5. Codzienne czynności
 - Plan dnia
 - Przed szkołą i po szkole
 - Obowiązki domowe
 - Czas wolny

6. Jedzenie i napoje
 - Posiłki (śniadanie, obiad, kolacja)
 - Ulubione potrawy
 - Produkty w sklepie
 - W kawiarni/restauracji
7. Ciało i zdrowie
 - Części ciała
 - Uczucia i emocje
 - U lekarza
 - Zdrowy styl życia
8. Ubrania i pogoda
 - Części garderoby
 - Co noszę zimą/latem
 - Pogoda i pory roku
 - Ubranie odpowiednie do pogody
9. Czas i daty
 - Dni tygodnia, miesiące, pory roku
 - Godziny i plan lekcji
 - Święta i urodziny
 - Planowanie wydarzeń
10. Święta i tradycje
 - Urodziny
 - Boże Narodzenie, Wielkanoc, inne święta
 - Tradycje rodzinne
 - Święta szkolne
11. Zwierzęta domowe i dzikie
 - Zwierzęta domowe
 - Ulubione zwierzę
 - Zwierzęta dzikie
 - Zwierzęta w zoo
12. Hobby i czas wolny
 - Ulubione zajęcia
 - Sport i aktywny wypoczynek

- Gry planszowe i komputerowe
 - Czytanie książek, słuchanie muzyki
13. Podróże i wakacje
- Podróż z rodziną
 - Środki transportu
 - Nad morzem, w górach, na wsi
 - Co zabieram ze sobą
14. Przyroda i środowisko
- Rośliny i drzewa
 - Pory roku i zjawiska przyrodnicze
 - Troska o przyrodę
 - Spacer w lesie/parku
15. Świat bajek i fantazji
- Moi ulubieni bohaterowie
 - Ukraińskie bajki
 - Wymyślone stworzenia
 - Wymyślam historię

Katalog podstawowych 1000 słów w języku ukraińskim zawiera publikacja K. Borodin, O. Turkevych, *1000 i 1 слово. Лексичний мінімум з української мови (A1) / Навчальний посібник*. Slavic Language Education 3. Dostępna pod linkiem: <https://edoc.hu-berlin.de/items/18e9e857-3b84-47fe-8c75-ccf2d65824df>.

10. Katalog gramatyczny

1. Alfabet i wymowa

- Ukraiński alfabet – litery drukowane i pisane
- Litery i głoski specyficzne: ї, є, ґ, і, й, щ
- Rozróżnianie twardych i miękkich spółgłosek
- Czytanie sylab i prostych wyrazów

2. Rzeczownik

- Rodzaje gramatyczne:
 - r. męski (тато, стіл)
 - r. żeński (мама, кімната)
 - r. nijaki (вікно, молоко)
- Liczba pojedyncza i mnoga:
 - кіт – коти
 - книга – книги
- Przypadki podstawowe w funkcji komunikacyjnej:
 1. Mianownik (Називний) – kto? co?

Funkcja: przedstawianie, nazywanie, opisywanie

Przykłady:

- Це мама.
- Це мій дім.
- Моя школа велика.

Używany w podstawowych zdaniach twierdzących i pytaniach o tożsamość.

2. Dopełniacz (Родовий) – kogo? czego?

Funkcja: brak czegoś, posiadanie, ilości

Konstrukcje:

- У мене немає kota.

- Склянка води.
- П'ять учнів у класі.

Wprowadzany poprzez wyrażenia z „немає”, liczebniki oraz przynależność.

3. Celownik (Давальний) – кому? czemu?

Funkcja: dawanie, życzenia, wyrażanie potrzeby

Konstrukcje:

- Я даю другу подарунок.
- Мені подобається морозиво.
- Тобі треба зробити завдання.

Турове przy: „мені подобається”, „треба”, „можна”, „дарую”.

4. Biernik (Знахідний) – kogo? co?

• Funkcja: bezpośredni dopełniacz czynności

• Przykłady:

- Я люблю школу.
- Я бачу маму.
- Я читаю книгу.

Ważny do komunikacji codziennej, np. „бачу”, „люблю”, „маю”.

5. Narzędnik (Орудний) – z kim? z czym?

Funkcja: towarzyszenie, narzędzie

Konstrukcje:

- Я йду з мамою.
- Я пишу олівцем.
- Я граю з другом.

Wprowadzany poprzez wyrażenia „z + narzędnik”, „писати чим?”.

6. Miejscownik (Місцевий) – o kim? o czym? / gdzie?

Funkcja: lokalizacja, temat rozmowy

Konstrukcje:

- Я живу в Києві.
- Ми говоримо про школу.

- Книга лежить на столі.

☑ Ужыце в контекстах „в/на/про + miejscownik” – naturalne w rozmowie dzieci.

3. Czasownik

- Bezokolicznik: читати, грати, писати
- Odmiana czasowników regularnych w czasie teraźniejszym:
 - я читаю, ти читаєш, він читає
- Czas przeszły (w uproszczonej formie):
 - я був/була, він грав, вона читала
- Tryb rozkazujący (forma 2. os. l. poj.):
 - читай!, грай!, йди!
- Zwroty z „можна”, „треба”
 - Можна мені?
 - Треба зробити домашнє завдання.

4. Zaimek

- Osobowy: я, ти, він, вона, ми, ви, вони
- Dzierżawczy: мій, моя, моє, мої
- Wskazujący: це, той
- Pytający: хто? що?

5. Przymiotnik

- Zgodność z rodzajem i liczbą rzeczownika:
 - червоний м'яч
 - синя ручка
 - велике вікно
 - добрі друзі
- Przymiotniki opisujące wygląd i charakter:
 - високий, добрий, веселий, розумна

6. Liczebnik

- Liczebniki główne 1-20:
 - один, два, три... двадцять
- Połączenia z rzeczownikami:
 - один зошит, два олівці, три книги

- Godziny:
 - перша година, третя година
 - Wiek:
 - Мені 7 років.
7. Przysłówek
- Proste przysłówki miejsca i czasu:
 - тут, там, вдома, зараз, потім
 - Przysłówki sposobu:
 - швидко, добре, голосно, тихо
8. Przyimek
- Przestrzenny: в, на, під, біля, перед, за
 - Czasowy: у (вранці, увечері), після, перед
 - Proste konstrukcje z przyimkami:
 - в школі, на столі, під ліжком
9. Zdania twierdzące, pytające i przeczące
- Twierdzące:
 - Це мій брат.
 - Я живу в Києві.
 - Pytające (intonacja i pytajniki):
 - Як тебе звати?
 - Хто це?
 - Де ти живеш?
 - Przeczenia:
 - Я не люблю молоко.
 - У мене немає kota.
10. Konstrukcje z czasownikami modalnymi i schematyczne zdania
- Мені подобається...
 - Я хочу/можу/люблю...
 - У мене є...
 - У мене немає...
 - Це мій/моя/моє...
11. Proste zdania złożone współrzędnie
- Я граю і слухаю музику.

- Мама читає, а тато дивиться телевизор.
12. Pytania i odpowiedzi w kontekście
- Co? Gdzie? Kiedy? Z kim?
 - Udzielanie prostych odpowiedzi:
 - У школі. З другом. У понеділок.
13. Stopniowanie przymiotników (opcjonalnie)
- добрий – кращий
 - великий – більший
- (Uwzględnia się tylko receptywnie, np. w bajkach, reklamach, porównaniach).
14. Użycie partykuł
- теж, лише, ще, вже – w zdaniach codziennych:
 - Я теж іду.
 - Я вже зробив.
15. Typowe błędy i trudności uczniów
- Pomijanie rodzaju gramatycznego
 - Mieszanie przypadków w prostych zdaniach
 - Zła kolejność wyrazów
 - Transfer z języka polskiego (np. *Я є студент*)
- Uwagi metodyczne:
- Gramatyka powinna być nauczana w kontekście komunikacyjnym, a nie jako suche reguły.
 - Wskazane jest stosowanie schematów zdaniowych, obrazków, gier i dramy językowej.
 - Nie wymaga się pełnej znajomości odmian – uczniowie mają rozumieć i poprawnie stosować określone konstrukcje w sytuacjach codziennych.

Na początku edukacji zachęcam do założenia ukraińskiej wersji portfolio językowego: http://shevchuk-kliuzheva.com/materials/Shevchuk-Kliuzheva_European-language-portfolio.pdf.

11. Rozkład materiału

Klasa VII, Semestr I

Tydzień	Temat	Słownictwo	Gramatyka	Umiejętności
1-2	Alfabet i wymowa	Litery, głoski, akcent	Alfabet ukraiński, zasady wymowy	Czytanie ze zrozumieniem, zapis głosek
3-4	Przedstawiamy się	Imię i nazwisko, narodowość, miejsce zamieszkania	Czasownik „бути”, czasownik „є”, zaimki osobowe, „Skąd jesteś?”, „Gdzie mieszkasz?”	Krótkie dialogi: powitanie, przedstawienie się
5-6	Rodzina i znajomi	Członkowie rodziny	Rzeczowniki – rodzaj, liczba У мене (є)... Я маю...	Opis rodziny, tworzenie zdań o sobie
7-8	Zainteresowania	Hobby, sport, muzyka	Czasowniki w czasie teraźniejszym	Mówienie o zainteresowaniach
9-10	Mój dzień	Czas, codzienne czynności	Tryb oznajmujący, kolejność zdań	Pisanie krótkiego opisu dnia
11-12	Szkoła	Przedmioty, plan lekcji	Rzeczowniki i przymiotniki – zgoda	Opis zajęć szkolnych
13-14	Mój dom	Pomieszczenia, meble	Przymiotki miejsca	Opisywanie miejsca zamieszkania
15-16	Powtórzenie i sprawdzian	-	-	Praca z tekstem, test pisemny i ustny

Klasa VII, Semestr II

Tydzień	Temat	Słownictwo	Gramatyka	Umiejętności
1-2	Pogoda, miesiące i pory roku	Nazwy pór roku, pogoda	Liczebniki porządkowe, przysłówki	Rozmowa o pogodzie
3-4	Jedzenie	Potrawy, napoje	Liczebniki, pytania o ilość	Dialogi dotyczące zakupów
5-6	Zakupy	Sklepy, produkty	Przymyki z dopełniaczem Pytanie де?/куди?	Pytanie o drogę, opisywanie drogi
7-8	Miasto	Miejsca, kierunki	Liczba mnoga, zaimki wskazujące	Tworzenie menu, rozmowy w restauracji
9-10	Moje wakacje	Miejsca, środki transportu	Czas przeszły	Opowiadanie o wakacjach
11-12	Święta i tradycje	Вielkanос, Воже Narodzenie	Porównania (як..., такий як...)	Opisywanie tradycji
13-14	Kultura ukraińska	Postacie, symbole, język	-	Projekt kulturowy
15-16	Powtórzenie i sprawdzian	-	-	Rozumienie tekstu, dialog, pisanie

Klasa VIII, Semestr I

Tydzień	Temat	Słownictwo	Gramatyka	Umiejętności
1-2	Powtórzenie materiału z klasy VII	Podstawowe słownictwo	Podstawowe struktury	Dialogi, prezentacje, pisanie krótkich tekstów
3-4	Zdrowie	Części ciała, choroby	Czasowniki modalne	Opisywanie objawów, rozmowa u lekarza
5-6	Styl życia	Sport, dieta, wypoczynek	Stopniowanie przymiotników	Opisywanie zdrowego stylu życia
7-8	Technologia i internet	Urządzenia, aplikacje	Czas przyszły zwykły	Rozmowa o korzystaniu z technologii
9-10	Praca i zawody	Zawody, miejsca pracy. Powtórzenie tematu o rodzinie	Czasowniki związane z pracą	Opowiadanie o planach zawodowych
11-12	Plany na przyszłość	Marzenia, cele	Konstrukcje z „хорити”, „планувати”	Pisanie o przyszłości
13-14	Pisanie e-maila	Zwroty grzecznościowe	Struktura e-maila	Tworzenie e-maili i wiadomości
15-16	Powtórzenie i sprawdzian	-	-	Test pisemny i ustny

Klasa VIII, Semestr II

Tydzień	Temat	Słownictwo	Gramatyka	Umiejętności
1-2	Życie codzienne w Ukrainie	Zwyczajy, rutyny	Porównania, przyimki czasu	Opis dnia i porównanie z życiem codziennym w Polsce
3-4	Moje miejsce zamieszkania	Miasto, wieś, regiony	Czas przeszły i teraźniejszy	Opisywanie miejscowości
5-6	Podróżowanie po Ukrainie	Środki transportu – kierunki, atrakcje turystyczne, atrakcje naturalne, powtórzenie	Tryb rozkazujący	Planowanie podróży
7-8	Moje ulubione miejsce	Zabytki, atrakcje	Złożone zdania współrzędne	Prezentacja ulubionego miejsca
9-10	Słynni Ukraińcy	Postacie historyczne, artyści	-	Projekt i prezentacja multimedialna
11-12	Egzamin ósmoklasisty – przygotowanie	Zestawy egzaminacyjne	Powtórzenie gramatyki	Ćwiczenia egzaminacyjne
13-14	Prezentacja projektu	-	-	Prezentacje uczniów
15-16	Podsumowanie nauki	-	-	Ewaluacja, samoocena, test końcowy

12. Ewaluacja nauczania

Zaproponowane narzędzia mają na celu pomóc sprawdzić opanowane treści zarówno przez ucznia, jak i nauczyciela lub wspólnie dokonać oceny umiejętności ucznia w zakresie poszczególnych tematów oraz zagadnień gramatycznych. Zaproponowane narzędzia w łatwy sposób można zmodyfikować do innych tematów. Wybór konkretnego narzędzia należy do nauczyciela i ucznia, którzy mogą sprawdzać nabytą wiedzę na różny sposób.

Matryca oceniania – temat: Jedzenie (їжа)

Obszar umiejętności	Uczeń potrafi...	Bardzo dobrze ☒	Dobrze ☒	Potrzebuje pomocy ☒	Samooceena
Słuchanie	rozumieć proste polecenia i pytania dotyczące jedzenia (пр. Що ти любиш їсти?)	☐	☐	☐	☐
Słuchanie	rozumieć krótkie wyowiedzi na temat posiłków	☐	☐	☐	☐
Czytanie	rozumieć krótkie menu, listy zakupów, opisy produktów spożywczych	☐	☐	☐	☐
Czytanie	dopasować obrazki do nazw potraw i napojów	☐	☐	☐	☐
Mówienie	powiedzieć, co lubi jeść i pić	☐	☐	☐	☐
Mówienie	zarytować i odowiedzieć na pytania o jedzenie (Що ти їси на сніданок?)	☐	☐	☐	☐
Pisanie	napisać prostą listę zakupów w języku ukraińskim	☐	☐	☐	☐
Pisanie	opisać swój ulubiony posiłek jednym–dwoma zdaniami	☐	☐	☐	☐

 Komentarz nauczyciela / notatki ucznia:

.....

Matryca oceniania – temat: W szkole (У школи)

Obszar umiejętności	Uczeń potrafi...	Bardzo dobrze ☒	Dobrze ☒	Potrzebuje pomocy ☒	Samoocena
Słuchanie	rozumieć polecenia nauczyciela w klasie	☐	☐	☐	☐
Słuchanie	rozumieć proste pytania dotyczące przedmiotów szkolnych	☐	☐	☐	☐
Czytanie	rozumieć plan lekcji i nazwy przedmiotów	☐	☐	☐	☐
Czytanie	rozpoznać podstawowe komunikaty szkolne	☐	☐	☐	☐
Mówienie	powiedzieć, jakie ma przedmioty i kiedy	☐	☐	☐	☐
Mówienie	opowiedzieć, co robi w szkole	☐	☐	☐	☐
Pisanie	napisać krótki plan lekcji	☐	☐	☐	☐
Pisanie	napisać proste zdania o ulubionym przedmiocie	☐	☐	☐	☐

 Komentarz nauczyciela / notatki ucznia:

.....

Матрыца асеніання – тэма: **Podrózowanie (Подорожування)**

Obszar umiejętności	Uczeń potrafi...	Bardzo dobrze ☒	Dobrze ☒	Potrzebuje pomocy ☒	Samoocena
Sluchanie	zrozumieć proste informacje na dworcu lub lotnisku	☐	☐	☐	☐
Sluchanie	rozpoznać pytania o kierunek podróży	☐	☐	☐	☐
Czytanie	zrozumieć podstawowe znaki i napisy informacyjne	☐	☐	☐	☐
Czytanie	zidentyfikować w krótkich tekstach środki transportu	☐	☐	☐	☐
Mówienie	powiedzieć, dokąd i czym jedzie	☐	☐	☐	☐
Mówienie	zadać pytanie o drogę	☐	☐	☐	☐
Pisanie	napisać krótką pocztówkę z wakacji	☐	☐	☐	☐
Pisanie	opisać w kilku zdaniach swoją ostatnią podróż	☐	☐	☐	☐

 Komentarz nauczyciela / notatki ucznia:

.....

Matryca oceniania – temat: Dom (Дім)

Obszar umiejętności	Uczeń potrafi...	Bardzo dobrze ☒	Dobrze ☒	Potrzebuje pomocy ☒	Samoocena
Sluchanie	rozumieć opisy pomieszczeń i przedmiotów domowych	☐	☐	☐	☐
Sluchanie	zrozumieć proste pytania o swój dom	☐	☐	☐	☐
Czytanie	zrozumieć krótki opis domu lub mieszkania	☐	☐	☐	☐
Czytanie	dopasować przedmioty do pomieszczeń	☐	☐	☐	☐
Mówienie	opisać swój dom, mieszkanie	☐	☐	☐	☐
Mówienie	powiedzieć, co robi w domu	☐	☐	☐	☐
Pisanie	napisać krótki opis pokoju	☐	☐	☐	☐
Pisanie	napisać, co lubi robić w domu	☐	☐	☐	☐

 Komentarz nauczyciela / notatki ucznia:

.....

Samoewaluacja

 Z czego jestem zadowolony(-a):

.....

 Co mogę poprawić:

.....

Autoewaluacja

Matryca oceniania – temat: **Jedzenie (їжа)**

Umiejętność	Co potrafię zrobić?	Tak / Częściowo / Nie
Stuchanie	Rozumiem, gdy ktoś mówi, co lubi jeść lub pić	☐ Tak ☐ Częściowo ☐ Nie
Czytanie	Potrafię zrozumieć zamówienie w kawiarni lub sklepie	☐ Tak ☐ Częściowo ☐ Nie
	Rozumiem menu, przepis lub listę zakupów	☐ Tak ☐ Częściowo ☐ Nie
	Potrafię dopasować produkty do obrazków lub opisu	☐ Tak ☐ Częściowo ☐ Nie
Mówienie	Potrafię powiedzieć, co jem na śniadanie/obiad	☐ Tak ☐ Częściowo ☐ Nie
	Umiem złożyć zamówienie w restauracji lub powiedzieć, co lubię jeść	☐ Tak ☐ Częściowo ☐ Nie
Pisanie	Potrafię napisać, co jem w ciągu dnia	☐ Tak ☐ Częściowo ☐ Nie
	Używam słów takich jak: хліб, суп, молоко, яблуко itp.	☐ Tak ☐ Częściowo ☐ Nie
Słownictwo i gramatyka	Znam podstawowe produkty spożywcze i napoje w języku ukraińskim	☐ Tak ☐ Częściowo ☐ Nie
	Umiem używać czasowników jeść/pić (їсти/пити) w czasie teraźniejszym	☐ Tak ☐ Częściowo ☐ Nie
Zaangażowanie	Brałem(-am) udział w scenkach i projektach kulinarnych	☐ Tak ☐ Częściowo ☐ Nie
	Wypełniłem(-am) ćwiczenia, listy zakupów lub menu	☐ Tak ☐ Częściowo ☐ Nie

Samoevaluacja

☞ Z czego jestem zadowolony(-a):

.....

☞ Co mogę poprawić:

.....

Matryca oceniania – temat: Rodzina (Сім'я)

Umiejętność	Co potrafisz zrobić?	Tak / Częściowo / Nie
Stuchanie	Rozumiem, kto mówi o członkach rodziny i jak są ze sobą spokrewnieni	☐ Tak ☐ Częściowo ☐ Nie
	Potrafę zrozumieć, ile ktoś ma lat i gdzie mieszka	☐ Tak ☐ Częściowo ☐ Nie
Czytanie	Rozumiem prosty tekst o rodzinie, np. opis członka rodziny	☐ Tak ☐ Częściowo ☐ Nie
	Potrafę dopasować opisy do zdjęć lub imion osób	☐ Tak ☐ Częściowo ☐ Nie
Mówienie	Potrafę powiedzieć, jak nazywają się członkowie mojej rodziny	☐ Tak ☐ Częściowo ☐ Nie
	Umiem powiedzieć, ile mają lat i czym się zajmują	☐ Tak ☐ Częściowo ☐ Nie
Pisanie	Potrafę napisać krótki tekst o mojej rodzinie (np. 4–5 zdań)	☐ Tak ☐ Częściowo ☐ Nie
	Używam słów takich jak: мама, тато, брат, сестра itp.	☐ Tak ☐ Częściowo ☐ Nie
Słownictwo i gramatyka	Znam podstawowe słowa związane z rodziną	☐ Tak ☐ Częściowo ☐ Nie
	Używam poprawnie zaimków dzierżawczych (мій, моя, моє)	☐ Tak ☐ Częściowo ☐ Nie
Zaangażowanie	Bratem(-am) aktywny udział w lekcjach o rodzinie	☐ Tak ☐ Częściowo ☐ Nie
	Wykonałem(-am) zadania domowe i ćwiczenia dodatkowe	☐ Tak ☐ Częściowo ☐ Nie

Wspólna ewaluacja. Ocena nauczyciela i ucznia

Matryce oceniania – Język ukraiński (A1) – Klasa VII-VIII

Tematy: Czas wolny, Podróżowanie, Dom

Czas wolny

Obszar	Opis umiejętności	Ocena nauczyciela	Samoocena ucznia
Sluchanie	Rozumiem proste wypowiedzi o spędzaniu wolnego czasu		
Czytanie	Rozpoznaję znane słowa w tekstach o hobby i zainteresowaniach		
Pisanie	Potrafię napisać krótką notatkę o swoim hobby		
Mówienie	W prostych zdaniach opowiadam o swoich zainteresowaniach		

Podróżowanie

Obszar	Opis umiejętności	Ocena nauczyciela	Samoocena ucznia
Sluchanie	Rozumiem proste pytania i odpowiedzi dotyczące podróžowania		
Czytanie	Czytam krótkie ogłoszenia i informacje turystyczne		
Pisanie	Potrafię napisać krótką pocztówkę z wakacji		
Mówienie	Potrafię zapytać o drogę i powiedzieć, dokąd jadę		

Dom

Obszar	Opis umiejętności	Ocena nauczyciela	Samoocena ucznia
Słuchanie	Rozumiem wypowiedzi o pomieszczeniach i meblach		
Czytanie	Czytam proste opisy mieszkań i domów		
Pisanie	W kilku zdaniach opisuję swoje mieszkanie		
Mówienie	Potrafię opisać swój pokój i powiedzieć, co w nim robię		

13. Ocenianie. Ocena końcowa

Zakładając, że nauczyciele mogą napotkać trudności w określeniu poziomu znajomości języka ukraińskiego, przedstawiam propozycję wytycznych, które ułatwią im prawidłowe ocenianie.

Sprawność/ Kryterium	Cel kształcenia	Ocena celująca (6)	Ocena bardzo dobra (5)	Ocena dobra (4)	Ocena dostateczna (3)	Ocena dopuszczająca (2)
Rozumienie ze słuchu	Rozumie ogólne sens prostych wypowiedzi	Rozumie całość tekstu, wychwytuje szczegóły i intencję mówiącego	Rozumie główne informacje, potrafi odpowiedzieć na pytania	Rozumie podstawowe informacje, z pomocą odpowiada na pytania	Rozumie tylko niektóre słowa i zwroty	Ma trudność z rozumieniem nawet najprostszych komunikatów
Czytanie ze zrozumieniem	Rozumie proste teksty użytkowe	Czyta płynnie, rozumie treść, wychwytuje szczegóły	Rozumie ogólny sens tekstu i większość szczegółów	Rozumie główne informacje z pomocą słownika	Czyta z trudnością, wymaga znacznej pomocy	Ma trudność z czytaniem i rozumieniem tekstów
Mówienie	Porozumiewa się w prostych sytuacjach	Mówi płynnie, tworzy poprawne wypowiedzi, rozwija temat	Mówi z drobnymi błędami, formułuje pełne zdania	Mówi prostymi zdaniami, popełnia błędy, ale komunikat jest zrozumiały	Mówi pojedynczymi słowami, trudno zrozumieć wypowiedź	Ma trudność z mówieniem, często milczy lub odpowiada po polsku
Pisanie	Pisze krótkie wypowiedzi użytkowe	Pisze logicznie, poprawnie gramatycznie, bez błędów ortograficznych	Pisze poprawnie, z nielicznymi błędami	Popełnia błędy, ale sens wypowiedzi jest jasny	Pisze z pomocą nauczyciela, popełnia liczne błędy	Pisze bardzo mało, wypowiedź jest nieczytelna lub niekompletna
Zasób słownictwa i gramatyka	Posługuje się podstawowym słownictwem i strukturami	Ma bogaty zasób słów, tworzy złożone zdania	Ma bogate słownictwo, spordycznie popełnia błędy	Używa słownictwa z danego działu, popełnia błędy gramatyczne	Ma ubogi zasób słów, popełnia wiele błędów	Zna pojedyncze słowa, nie stosuje reguł gramatycznych
Aktywność i zaangażowanie	Aktywnie uczestniczy w lekcjach	Zawsze aktywny, chętnie wykonuje dodatkowe zadania	Aktywny, zadaje pytania, pracuje samodzielnie	Uczestniczy w zajęciach, wymaga zachęty	Rzadko się angażuje, potrzebuje częstych przypomnień	Nie podejmuje działań bez naciągnięcia nauczyciela

14. Aneks

Katalog tematyczny A1 – słownictwo i ćwiczenia (propozycja)

1. Ja i moja rodzina

Słownictwo:

- мама – mama
- тато – tata
- брат/сестра – brat/siostra
- бабуся/дідусь – babcia/dziadek
- родина – rodzina
- у мене є... – mam...
- скільки осіб у твоїй родині? – ile osób liczy twoja rodzina?

Ćwiczenia:

1. Połącz słowo z obrazkiem.
2. Uzupełnij: „Це моя _____”.
3. Narysuj swoją rodzinę i podpisz: „Це моя родина”.
4. Dialog w parach: „Як тебе звати? Скільки тобі років? Хто це?”.

2. Przyjaciele i szkoła

Słownictwo:

- друг/подруга – kolega/koleżanka
- школа – szkoła

- урок – lekcja
- учитель – nauczyciel
- клас – klasa
- мій друг – mój przyjaciel
- я вчуся в... – uczę się w...

Ćwiczenia:

1. Dorasuj: zawód – miejsce pracy (учитель – школа).
2. Stwórz miniportfolio: „Мій друг / Моя подруга”.
3. Memory: przybory szkolne.
4. Krzyżówka z nazwami przedmiotów.

3. Mój dom

Słownictwo:

- дім/квартира – dom/mieszkanie
- кімната – pokój
- кухня/ванна/спальня – kuchnia/łazienka/sypialnia
- ліжко/стілець/стіл – łóżko/krzesło/stół
- де ти живеш? – gdzie mieszkasz?

Ćwiczenia:

1. Kolorowanka: podpisz pomieszczenia w domu.
2. Gra planszowa „Знайди шлях додому”.
3. Uzupełnij zdania: „У моїй кімнаті є...”.
4. Quiz „Де це?” (opisywanie pomieszczeń).

4. Miasto i wieś

Słownictwo:

- місто/село – miasto/wieś
- магазин, парк, бібліотека – sklep, park, biblioteka
- ліворуч/праворуч/прямо – w lewo/w prawo/prosto

- транспорт: автобус/поїзд – autobus/pociąg

Ćwiczenia:

1. Plansza z mapą miasta: „Знайди маршрут”.
2. Opisz swoje miasto/wieś.
3. Rysowanie trasy: „Іди прямо, потім ліворуч”.
4. Memory: środki transportu.

5. Codzienne czynności

Słownictwo:

- прокидатися, чистити зуби, снідати – budzić się, myć zęby, jeść śniadanie
- іти до школи, робити домашнє завдання – iść do szkoły, odrabiać lekcje
- гратися, читати – bawić się, czytać

Ćwiczenia:

1. Улóż plan dnia: вранці, вдень, ввечері.
2. Puzzle z obrazkami.
3. Zagraj w bingo – czynności dnia.
4. W parach: „Що ти робиш щодня?”.

6. Jedzenie i napoje

Słownictwo:

- сніданок, обід, вечеря – śniadanie, obiad, kolacja
- хліб, суп, яблуко, молоко – chleb, zupa, jabłko, mleko
- смачно – smacznie
- я люблю... / не люблю... – lubię... / nie lubię...

Ćwiczenia:

1. Narysuj swoje ulubione danie.
2. Zakupy – gra w sklep.

3. Dialog: „Що ти хочеш їсти?”
4. Sortowanie: owoce/warzywa/słodyczne.

7. Ciało i zdrowie

Słownictwo:

- голова, очі, руки, ноги – głowa, oczy, ręce, nogi
- болить/болять – boli/bołą
- у мене болить... – boli mnie...
- лікар, аптека – lekarz, apteka

Ćwiczenia:

1. Gra „Саймон каже...” z częściami ciała.
2. Dialog u lekarza: „Що болить?”
3. Plakat o zdrowych nawykach żywienia.
4. Uzupełnij obrazek podpisami.

8. Ubrania i pogoda

Słownictwo:

- куртка, сорочка, штани, сукня – kurtka, koszula, spodnie, sukienka
- дощ, сніг, сонце, вітер – deszcz, śnieg, słońce, wiatr
- яка погода? – jaka jest pogoda?
- я одягаю... – ubieram się...

Ćwiczenia:

1. Ubierz postać zgodnie z pogodą.
2. Kalambury: zgadnij ubranie.
3. Memory: ubrania i pory roku.
4. Opisz swój strój: „Сьогодні я одягнений...”

9. Czas i daty

Słownictwo:

- день, тиждень, місяць – dzień, tydzień, miesiąc
- понеділок, вівторок... – poniedziałek, wtorek...
- година, хвилина – godzina, minuta
- зараз... – teraz jest...

Ćwiczenia:

1. Zegar – ustaw wskazówki w odpowiednich miejscach.
2. Kalendarium: wpisz swoje urodziny.
3. Gra „Назви день тижня”.
4. Pytania i odpowiedzi: „Коли твій день народження?”

10. Święta i tradycje

Słownictwo:

- день народження – urodziny
- подарунок – prezent
- Різдво, Великдень – Boże Narodzenie, Wielkanoc
- святкувати – świętować

Ćwiczenia:

1. Narysuj tort urodzinowy.
2. Kartka świąteczna z życzeniami.
3. Quiz „Rozpoznaj święto na podstawie opisu”.
4. Opowiedz: „Як ти святкуєш Різдво?”

11. Zwierzęta domowe i dzikie

Słownictwo:

- кіт, пес, хом’як – kot, pies, chomik
- ведмідь, лисиця, заєць – niedźwiedź, lis, zając

- птах, риба – ptak, ryba
- зоопарк, природа – zoo, przyroda

Ćwiczenia:

1. Rysowanie i podpisywanie zwierząt.
2. Dopasuj: domowe/dzikie.
3. Gra „Kto to?” z opisu.
4. Mój pupil – prezentacja ustna.

12. Hobby i czas wolny

Słownictwo:

- читати, малювати, грати – czytać, rysować, grać
- спорт, музика, фільми – sport, muzyka, filmy
- моє хобі – moje hobby
- У вільний час я... – w wolnym czasie...

Ćwiczenia:

1. Stwórz plakat swojego hobby.
2. W parach: „Що ти любиш робити у вільний час?”
3. Gra planszowa z czynnościami.
4. Minidialogi: „Моє улюблене хобі...”

13. Podróże i wakacje

Słownictwo:

- подорож – podróż
- поїзд, літак, автобус – pociąg, samolot, autobus
- море, гори, ліс – morze, góry, las
- валіза – walizka

Ćwiczenia:

1. Narysuj swoją wakacyjną walizkę.
2. Wklej zdjęcie z wakacji i opisz je.

3. Gra „Вгадай, де я?”.
4. Dialog: „Куди ти їдеш улітку?”.

14. Przyroda i środowisko

Słownictwo:

- дерево, квітка, трава – drzewo, kwiat, trawa
- сонце, дощ, вітер – słońce, deszcz, wiatr
- берегти природу – chronić przyrodę
- сміття – śmieci

Ćwiczenia:

1. Kolorowanka „Чотири пори року”.
2. Plakat „Що можна і не можна робити в природі”.
3. Zbieranie i opisywanie liści/roślin.
4. Sortowanie obrazków: „Чиста / брудна природа”.

15. Świat bajek i fantazji

Słownictwo:

- герой, казка – bohater, bajka
- дракон, принцеса, чарівник – smok, księżniczka, czarodziej
- магія, чарівний світ – magia, magiczny świat
- я придумав історію – wymyśliłem historię

Ćwiczenia:

1. Ilustrowanie bajki.
2. Napisz własną trzyzdaniową bajkę.
3. Gra „Kto to?” (bajkowe postacie).
4. W parach: odgrywanie bajkowych dialogów.

Oto propozycja materiałów dydaktycznych do tematu „Дім/Dom” z uwzględnieniem działań mediacyjnych, strategii komunikacyjnych oraz sprawności językowych:

Temat: Дім/Dom

Poziom: A1

Grupa: klasy VII-VIII szkoły podstawowej

Cele językowe

Uczeń:

- zna podstawowe słownictwo związane z domem (pomieszczenia, meble, czynności);
- potrafi w prostych zdaniach opisać swój pokój i miejsce zamieszkania;
- potrafi zapytać i odpowiedzieć na pytania o miejsce zamieszkania;
- rozwija umiejętność reagowania językowego w codziennych sytuacjach.

Słownictwo (leksyka aktywna)

Pomieszczenia: кімната, кухня, ванна кімната, вітальня, спальня, коридор.

Meble: ліжко, стіл, стілець, шафа, килим, лампа, полиця.

Часowniki: жити, сидіти, спати, читати, їсти, дивитися телевізор.

Ćwiczenia językowe

- **Receptywne (słuchanie/czytanie):**
 1. Dopasuj obrazek do opisu (słuchanie lub czytanie).
Uczeń słucha lub czyta: *У кімнаті є ліжко, шафа і книжкова полиця* i dopasowuje do odpowiedniego rysunku.
 2. Ułóż obrazki w kolejności zgodnie z tekstem.
Na podstawie krótkiego opisu mieszkania uczniowie układają karty z pomieszczeniami.
 3. Prawda/fałsz – czytanie ze zrozumieniem.
Przykład: *У кухні є телевізор – Правда/Неправда*

- Продукtywne (mówienie/pisanie):
 1. Odpowiedz na pytania:
Де ти живеш? У квартирі чи в будинку? Які кімнати є у твоїй квартирі?
 2. Odgrywanie ról:
Uczeń A: *Запроси друга додому.*
Uczeń B: *Скажи, яка в тебе кімната.*
 3. Wspólne opowiadanie (językowe domino).
Każdy uczeń dopowiada jedno zdanie:
У моїй кімнаті є... → Я люблю... у вітальні... → На кухні я...

✂ Działania mediacyjne – poziom A1

1. Uczeń pokazuje koledze z innego kraju plan mieszkania – przy pomocy ilustracji i prostych słów (np. „Це кухня”, „Тут спальня”).
2. Pomaga rówieśnikowi w zrozumieniu tekstu obrazkowego – wskazuje obrazki, używa gestów, pokazuje, „gdzie kto mieszka”.

🎲 Gry i zabawy językowe

- Memory: obrazek + podpis (np. кухня – kuchnia).
- Bingo: pomieszczenia/meble.
- Gra planszowa: Uczniowie poruszają się po planszy „mieszkanie” i opisują, co robią w danym pomieszczeniu: *Я їм на кухні.*

Materiały dydaktyczne: Język ukraiński A1

Тема: Дім/Дом

1. Karta pracy dla ucznia

- **Zadanie 1: Połącz obrazek z wyrazem (meble).**
Obrazki: ліжка, стіл, стілець, шафа, лампа, килим.
Wyrazy do dopasowania (uczeń rysuje linię).
- **Zadanie 2: Co jest w pokoju? (czytanie + zaznaczanie).**
У кімнаті є ліжка, килим і лампа.
Zaznacz odpowiednie obrazki.

- **Zadanie 3: Moja przestrzeń. Opisz swój pokój.**

Napisz 3 zdania o swojej klasowej lub domowej przestrzeni.
Użyj słownictwa z lekcji.

2. Plansza gry „У домі”

Kwadratowa plansza z polami (do druku), np. 24 pola. Przykładowe pola:

- Кухня: що ти їсиш там?
- Спальня: що ти робиш в спальні?
- Кімната: скажи 2 речі, що там є.
- Вітальня: що ти дивишся на телевізорі?

Uczeń rzuca kostką, przesuwa pionek i wykonuje zadanie.

3. Zestaw obrazków do druku (słownictwo z tematu „Dom”)

- Obrazki: kuchnia, pokój, łazienka, salon, sypialnia, korytarz.
- Meble: łóżko, stół, krzesło, szafa, lampa, dywan.
- Czynności: spać, czytać, oglądać TV, jeść, siedzieć.

Obrazki mogą służyć do:

- dopasowania z odpowiednim podpisem;
- wykorzystania w memory;
- układania historyjki (domino narracyjne).

Materiały są przeznaczone do użycia w klasie oraz na zajęciach indywidualnych z języka ukraińskiego na poziomie A1.

15. Podręczniki

Dydaktyka języka ukraińskiego jako języka obcego dla dzieci stosunkowo niedawno stała się przedmiotem zainteresowań autorów podręczników i wydawców. Proponuję dwa rozwiązania, które z pewnością można wykorzystać na lekcjach.

Комплекти посібників для 1-4 класів (4 комплекти) autorstwa A.O. Панченков, I.П. Старагіна, O.B. Романюк, O.B. Питюр (<https://nushub.org.ua/resource/komplekty-posibnykiv-dlya-1-4-klasiv-4-komplekty/>). Jest to dość dobre opracowanie do nauki języka ukraińskiego jako drugiego dla szkół mniejszości narodowych w Ukrainie. Podręcznik dla nauczyciela jest wyposażony w nagrania, które z pewnością mogą być również przydatne nauczycielom języka ukraińskiego w Polsce.

Uwaga! Część podręczników jest objęta prawami autorskimi. Mam zgodę Ministerstwa Oświaty i Nauki Ukrainy na wykorzystanie podręczników w Polsce. Przed rozpoczęciem pracy proszę o kontakt e-mailowy (p.levchuk@ispan.edu.pl).

Druga propozycja to podręczniki do języka ukraińskiego jako odziedziczonego przeznaczone dla szkół ukraińskich w Kanadzie. Seria *Розмовляймо українською* autorstwa Oksany Turkeyvych dla VIII klasy oraz Olesyi Palinskiej dla IX klasy.

Podaję także podręczniki do nauczania języka ukraińskiego jako obcego dla dorosłych, które mogą być inspiracją do tworzenia własnych materiałów: Shevchuk Y. (2011). *Beginner's Ukrainian with Interactive Online Workbook: A Basic Ukrainian Course*. New York: Hippocrene Books.

Zinkiewicz-Tomanek B., Baraniwska O. (2012). *Język ukraiński dla początkujących*. Kraków: Wydawnictwo Petrus.

- Макарова Г., Паламар Л.М., Присяжнюк Н.К. (2011). *Розмовляймо українською. Елементарний курс. Навчальний посібник*. Київ: „Фірма «Інкос»”.
- Палінська О., Туркевич О. (2011). *Українська мова як іноземна. Крок 1. А1-А2. Книга для студента*. Львів: Артос.

16. Platformy e-learningowe

Platforma autorstwa Oleksandry Wallo z USA: <https://opentext.ku.edu/dobraforma/front-matter/welcome/>.

Platforma autorstwa Ally Nedashkivskiej oraz Oleny Sivachenko z Kanady: https://podorozhiua.com/?fbclid=IwY2xjawKziDdleHRuA2Fl-bQIxMABicmlkETF3RHNhdzFKZFVmcVZtQXZ4AR5-CosP6k-gsu7WtnBSRmOQ5DAmJsKV_D_jiHZK35oMRKVjYWRT5Q9L2q-F85g_aem__bbrLDJAe1hMHY-YT2Y_Hg.

Narodowa Platforma Nauki Języka Ukraińskiego Ministerstwa Kultury i Polityki Informacyjnej Ukrainy: <https://speakukraine.net/>.

Kursy języka ukraińskiego na platformie edukacyjnej Learning Passport: <https://uied.org.ua/2022/02/5158/>.

Gra językowa „Język ukraiński”: <https://www.mova.ua/>.

Lista różnego rodzaju pomocy zamieszczonych w sieci (najczęściej po rejestracji) jest dostępna pod adresem: <https://mova-ombudsman.gov.ua/onlain-resursy-tablytsia>.

Aplikacje do nauki języka ukraińskiego:

https://play.google.com/store/apps/details?id=free.langame_ua.rivex&hl=uk&gl=US.

<https://play.google.com/store/apps/details?id=com.olegnovosad.tekstom&fbclid=IwAR1dnamYbvBQg43TKFX0gpqrsphlIYhxAulAcRR2bSplBHbT0D0JHv2qFts&pli=1>.

17. Akty prawne

- Podstawa programowa kształcenia ogólnego w zakresie języka obcego nowożytnego dostępna pod adresem: <https://zpe.gov.pl/podstawa-programowa/szkola-podstawowa/jezyk-obcy-nowozytny> (data dostępu: 7.06.2025).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji i Nauki z dnia 14 września 2023 roku w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli (Dz.U. 2023, poz. 2102).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji z 20 maja 2024 roku w sprawie ramowych planów nauczania dla publicznych szkół (Dz.U. z 20 maja 2024, poz. 781).
- Стандарт державної мови „Українська мова як іноземна. Рівні загального володіння А1-С2”: затв. рішенням Національної комісії зі стандартів державної мови від 29.08.2024 р. № 279 (в редакції рішення Національної комісії зі стандартів державної мови 05.09.2024 р. № 286). https://mova.gov.ua/storage/app/sites/19/standarty/06.09.2024%20%D0%92%D0%98%D0%94%D0%90%D0%9D%D0%9D%D0%AF_%D0%A3%D0%9C%D0%86_new.pdf (data dostępu: 7.06.2025).

18. Bibliografia

- Borodin K., Turkevych O. (2024). *1000 i 1 слово. Лексичний мінімум з української мови (A1) / Навчальний посібник*. Slavic Language Education 3. <https://doi.org/10.18452/28236>.
- CEFR CV (2018). *Common European Framework of Reference for Languages: Learning, Teaching, Assessment. Companion Volume with New Descriptors*. Strasbourg: Council of Europe.
- ESOKJ (2003). *Europejski system opisu kształcenia językowego. Uczenie się, nauczanie, ocenianie*. Warszawa: Wydawnictwo CODN.
- Gębal P. (2019). *Dydaktyka języków obcych. Wprowadzenie*. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.
- Gębal P., Miodunka W. (2020). *Dydaktyka i metodyka nauczania języka polskiego jako obcego i drugiego*. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.
- Janowska I. (2010). *Planowanie lekcji języka obcego. Podręcznik i poradnik dla nauczycieli języków obcych*. Kraków: TAIWPN Universitas.
- Janowska I., Lipińska E., Rabiej A., Seretny A., Turek P. red. (2011). *Programy nauczania języka polskiego jako obcego. Poziomy A1-C1*. Kraków: Księgarnia Akademicka.
- Janowska I., Plak M. (2021). *Działania mediacyjne w uczeniu się i nauczaniu języków obcych. Od teorii do praktyki*. Kraków: Księgarnia Akademicka.
- Levchuk P. (2021). *Ukrainian Language in Polish Public Space*. „Cognitive Studies | Études cognitives” nr 21. <https://doi.org/10.11649/cs.2476>.
- Levchuk P. (2023). *The Ukrainian Language in Polish Public Space after the Russian Aggression against Ukraine in 2022*. „Cognitive Studies | Études cognitives” nr 23. <https://doi.org/10.11649/cs.3053>.
- Levchuk P. (2025). *Українські діти в польській школі. Два lata po pełnoskalowej inwazji rosyjskiej*. „Youth in Central and Eastern Europe” nr 11(18), s. 20-25. <https://doi.org/10.24917/ycee.11536>.

- Miodunka W. (2013). *Podjęcie zorientowane na działanie w nauczaniu języków obcych: od (małych) zadań do (dużych) projektów*. „Języki Obce w Szkole”, nr 2, s. 80-85.
- Seretny A., Lipińska E. (2005). *ABC metodyki nauczania języka polskiego jako obcego*. Kraków: TAIWPN Universitas.
- Шевчук-Клюжева О. (2022). *Моє перше європейське мовне портфоліо*, Київ. http://shevchuk-kliuzheva.com/materials/Shevchuk-Kliuzheva_European-language-portfolio.pdf.

19. Streszczenie

Program nauczania języka ukraińskiego jako drugiego języka obcego w klasach VII-VIII szkoły podstawowej został opracowany z myślą o uczniach, którzy rozpoczynają naukę tego języka od podstaw. Program jest zgodny z wymaganiami polskiej podstawy programowej oraz Europejskim systemem opisu kształcenia językowego (ESOKJ). Jego celem jest osiągnięcie przez uczniów poziomu A1 oraz rozwijanie kompetencji wielojęzycznych, międzykulturowych i mediacyjnych. Program przewiduje spiralny układ treści, integrację wszystkich sprawności językowych (rozumienie, mówienie, czytanie, pisanie, interakcja i mediacja) oraz dostosowanie do potrzeb edukacyjnych i społecznych uczniów. Zawiera szczegółowe cele, treści nauczania, działania językowe, propozycje tematów, rozkład materiału oraz zasady oceniania. Może być wykorzystywany zarówno w klasach zróżnicowanych językowo, jak i w szkołach podejmujących nauczanie języka ukraińskiego jako nowego przedmiotu.

Słowa kluczowe: język ukraiński jako obcy, szkoła podstawowa, klasy VII-VIII, program nauczania, poziom A1, edukacja językowa, mediacja, wielojęzyczność, ESOKJ, nauczanie zintegrowane

20. Summary

The Curriculum for Ukrainian as a Second Foreign Language in Grades VII-VIII of Polish Primary Schools is designed for students who are beginning to learn the language *ab initio*. It aligns with the Polish core curriculum and the Common European Framework of Reference for Languages (CEFR). The aim is to reach A1 level while fostering plurilingual, intercultural, and mediation competences. The program is based on a spiral structure, integrates all language skills (listening, speaking, reading, writing, interaction, and mediation), and is adapted to students' educational and social needs. It includes detailed learning objectives, thematic content, language activities, a suggested teaching schedule, and assessment guidelines. It can be applied in both linguistically diverse classrooms and schools introducing Ukrainian as a new subject.

Keywords: Ukrainian as a foreign language, primary school, grades 7-8, curriculum, A1 level, language education, mediation, plurilingualism, CEFR, integrated teaching

Program jest pierwszym tego typu opracowaniem oferującym nauczycielom niezbędne treści merytoryczne oraz wytyczne w zakresie dydaktycznym. Jest on skierowany do prowadzących zajęcia z języka ukraińskiego i posiadających odpowiednie kwalifikacje zawodowe.

Publikacja stanowi dobrą, przemyślaną propozycję programu edukacyjnego. Doceniam udaną strukturę, erudycyjną głębie, także bardzo sumienne przygotowanie zasobów leksykalnych i gramatycznych, opatrzenie ich niezbędnymi komentarzami i wyjaśnieniami. Jest to dzieło rzetelne, kompletne i nowoczesne, które w sposób harmonijny wpisuje się w kontekst współczesnej edukacji językowej. Program oferuje solidne podstawy do prowadzenia zajęć z języka ukraińskiego jako drugiego języka obcego w polskiej szkole podstawowej. Mam nadzieję, że będzie z powodzeniem stosowany zarówno przez nauczycieli rozpoczynających nauczanie tego języka, jak i przez bardziej doświadczonych dydaktyków.

Z recenzji prof. Jarosława Polishchuka

Dr Paweł Levchuk – adiunkt w Zakładzie Językoznawstwa Instytutu Slawistyki Polskiej Akademii Nauk, inicjator prowadzenia nauki języka ukraińskiego w krakowskich szkołach, organizator i pierwszy koordynator kursów języka ukraińskiego w Instytucie Slawistyki PAN, badacz wielojęzyczności z udziałem języka ukraińskiego. Autor

ponad 40 publikacji naukowych, w tym *Wielojęzyczności migrantów wojennych z Ukrainy w Polsce* (2024) oraz *Trójjęzyczności ukraińsko-rosyjsko-polskiej Ukraińców niepolskiego pochodzenia* (2020).

WYDAWNICTWO
KSIĘGARNIA
AKADEMICKA

<https://akademicka.pl>

